

روش تدریس در گروه کوچک

تعریف: ویژگی عمومی این نوع تدریس این است که در این نوع آموزش یک تیوتر (سرگروه) با تعداد کمی از دانشجویان بصورت بحث پیرامون یک موضوع و یا حل مسئله کار می کند.

- ✓ اثربخشی این روشها بستگی به مهارتها و انگیزه استاد و با تاثیر کمتر، مهارتها و انگیزه دانشجو دارد. بعبارت دیگر بستگی دارد که چگونه اجرا می شود.
- ✓ تعداد دانشجویان در گروه کوچک بستگی به ساختار فرهنگی دارد، که این آموزش در آن به اجرا در می آید. البته همزمان با اینکه تعداد افزایش می یابد، فرصت تعامل در گروه کاهش می یابد. از این رو برای توسعه تفکر نقادانه و آموزش تصمیم گیری، سه یا چهار نفر بهترین کارایی را دارد.

۳ مشخصه تدریس گروه کوچک: مشارکت فعال، فعالیت هدفمند و تماس چهره به چهره

محاسن گروه کوچک عبارتند از:

توسعه مهارتهای بحث و تفکر، ایجاد نگرش، شریک سازی و باز اندیشی بر تجربه.

- ❖ نکته: گروههای کوچک بهتر از گروه های بزرگ در ارتقاء تفکر و توسعه نگرش ها و ارزشها عمل می کنند ولی در انتقال دانش به اندازه تدریس در گروههای بزرگ موثر نیستند.

مهارتهای اصلی بحث در گروه کوچک عبارتند از: سوال پرسیدن، گوش کردن، پاسخ دادن و توضیح دادن

- ✓ سوال در یک گروه کوچک ممکن است به اشکال زیر عمل کند: برانگیختن انگیزه و کنجکاوی در یک موضوع ارزیابی گستره دانش دانشجو، تشویق به تفکر نقادانه و ارزشیابی. به طور کلی بکارگیری ماهرانه سوالات یک ابزار بالقوه برای شروع، ادامه و جهت دهی صحبت در گروه کوچک است.
- ✓ گوش کردن در گروه کوچک بسیار مهم است و باید تلاش کرد که آنچه گفته می شود و همچنین معانی پشت آنها بخوبی شنیده شود. همه اعضا گروه باید گوش کنند اما تیوتر بیش از دیگران در این زمینه مسئولیت دارد.
- ✓ پاسخ به پیشنهادات دانشجو به گونه ایی که بحث را تشویق کند، مهارت پیچیده ایی است که باید آموخته شود. نکته مهمی که باید بخاطر سپرد این است که باید در حد امکان مشوق بود. دانشجویان اغلب در مورد صحبت کردن در گروه استرس دارند. اینکه تیوتر به گونه ایی مثبت در پاسخ به پیشنهادات آنها واکنش نشان دهد، می تواند به تشکیل جوی که دانشجویان آن را امن احساس کرده و بدون ترس از انتقاد صحبت کنند، کمک نماید و این جو میتواند بحث را تسهیل کند.
- ✓ توضیح، تلاشی است برای ایجاد درک یک موضوع در دیگران. درک زمانی اتفاق می افتد که ارتباطات جدید که تا قبل از این آشکار نبود، تشکیل می شود. توضیح دادن مهارتی است که با تمرین ایجاد می شود.
- ❖ نکته: در گروههای کوچک هم دانستن اینکه "چگونه یک توضیح خوب بدهیم" مهم است و همچنین زمان توضیح دادن اهمیت دارد. اگر خیلی زود توضیح داده شود ممکن است گروه غیر فعال شود.
- ❖ نکته: برنامه ریزی برای توضیحات در گروه کوچک مشکلتر از سخنرانی است چون کنترل کمتری بر روی موضوعات طرح شده در بحث وجود دارد. بهرحال مفید است که توضیحات موضوعات کلیدی که انتظار می رود در این جلسه پوشش داده شود، قبلاً آماده شود. خصوصاً بهتر است مفاهیمی که درک آن برای دانشجویان مشکل است در این برنامه ریزی مورد نظر قرار گیرد.

آغاز یک جلسه گروه کوچک:

آغاز یک جلسه گروه کوچک از آنجا که آهنگ بقیه جلسه را تعیین می کند، بسیار با اهمیت است. آغاز با یک سخنرانی کوتاه بر مبنای سخنرانی یا سمینار قبلی، ممکن است آغاز مناسبی بنظر برسد اما اغلب یک سبک منفعلانه را برگروه حاکم نموده و معمولاً متعاقب آن درگیر نمودن دانشجویان برای بحث، مشکل است. یک روش جایگزین شروع با درخواست برای بحث در موضوع مورد نظر، در گروههای کوچک ۲ تا ۳ نفره است. این کار این حسن را دارد که دانشجویان را از همان ابتدا درگیر بحث نموده و ضمناً یک محیط غیرتهدید کننده برای بحث را فراهم میکند.

REST راهنمایی است که ادموند و براون برای آغاز اولین جلسه توصیه می کنند:

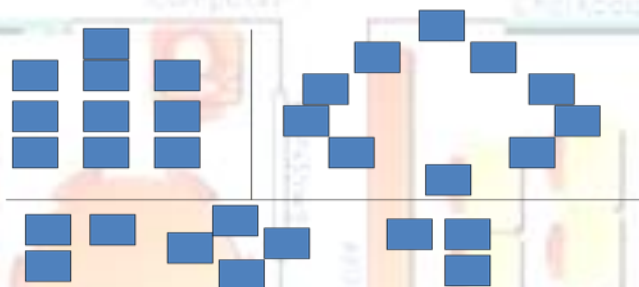
- I. **R: Rapport:** توافق در داخل گروه و بین اعضای آن را شکل داده و تثبیت کنید.
- II. **E: Expectations:** انتظارات متقابل و نقشهای تیوتور و دانشجویان را بحث کنید.
- III. **S: Structure:** شکل اجمالی ساختار دوره و جلسات گروه کوچک را مشخص کنید.
- IV. **T: Relevant Task:** یک وظیفه مختصر اما مرتبط تهیه نموده و در زمینه دستیابی به هدف و تعاملگروه در اجرای این وظیفه به گروه بازخورد دهید.

❖ یک راه موثر برای پایان جلسه ارائه خلاصه ای از نکات کلیدی جلسه ، سوالات حل نشده و بر جسته کردن ارتباطات مهمی است که در بحث مشخص شده است . خلاصه ها برای ایجاد درک، بسیار کلیدی هستند. اما لازم است به آنچه برجسته شده و یا حذف می شود بسیار توجه نمود . تشکر از گروه برای مشارکت و همچنین بیرون کشیدن آنچه که گروه به آن دست یافته ، برای ایجاد اعتماد به نفس و هم از نظر اخلاقی خوب است و این رویکرد احتمال افزایش مشارکت در بحثهای بعدی ، در جلسات آینده را افزایش می دهد.

روشهای اختصاصی یادگیری در گروه کوچک

1. **سخنرانی کردن (Lecturing):** بطور مختصر برای تنظیم صحنه، شفاف سازی درک دانشجویان و یا خلاصه کردن آنچه آموخته اند، بطور موثر بکار گرفته می شود.
2. **بحث گام به گام (Step by step discussion):** توالی وظایف یا سوالات طراحی شده در این شکل بکار گرفته می شود و معمولاً تحت کنترل تیوتور می باشد.
3. **بحث آزاد (Free discution):** تیوتور اجازه می دهد و یا حتی دانشجویان را به صحبت آزاد تشویق می کند . حداقل مداخله توسط تیوتور انجام و ممکن است بحث را خلاصه نموده و یا موضوع را تغییر دهد.
4. **طوفان فکری (Brain storming):** از هر ایده جدید استقبال شده، هیچ انتقادی صورت نمی گیرد . در این بخش تعداد اهمیت دارد و نه کیفیت و ارزیابی در مراحل بعدی صورت می گیرد.
5. **Fish bowl:** دانشجویان در حلقه داخلی روی یک موضوع بحث می کنند و گروه مشاهده گرانی که در حلقه خارجی دور این گروه داخلی قرار گرفته اند، آن را مشاهده می کنند .
6. **ایفای نقش (Role play):** برای توسعه مهارتهای ارتباطی مفید است . لازم است نقشهای مختصر که ساده و واقعی هستند در نظر گرفته شود . پیشنهادات تیوتور به رفتار زنده افراد یا ویدئو ضبط شده حساسیت کار را افزایش می دهد.
7. **گروه های بدون تیوتور:** گروه بدون تیوتور بطور مستقل وظیفه خود را انجام داده و معمولاً کار در گروه بزرگ و با حضور تمام اعضا پیگیری می شود.

ترتیب نشستن در روش تدریس در گروه کوچک:

منبع: یزدانی ش، حسینی ف، اکبری م. Educational Quality سند پشتیبان ، سند راهبردی توسعه کیفی آموزش علوم پزشکی

تهیه شده در مرکز تحقیقات آموزش علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی گیلان